

MUNKA, ERŐ, PIAC

Gazdaságfejlesztési programok
a felzárkózó településeken

Otthon a munka világában

A Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés, a helyi gazdasági kultúra erősítése című projekt (RRF-3.2.1-22-2022-00001) eredményei

Három ember története a hatezerből

Munkanélküliségből a katedráig és tovább

Vannak sorsok, melyek a reflektorfénytől távol íródnak, mégis megmutatják: a kitartás nem csupán egy szó, hanem egy életmód. Marianna története is ilyen. A 32 éves, háromgyermekes édesanya ma már Penészlek egyik legfontosabb támasza, de az út, amely idáig vezetett, küzdelemmel, hajnali műszakokkal és egy édesanya hitével volt kikövezeve.

A család középső gyermeke, egy nyolc-éves kisfiú közepes súlyos autizmussal él. Marianna azonban nem törődött bele a sorsába. Bár levelezőtagozaton leérettségizett, ám a GYES után mégis a munkanélküliség és a napszámoság „várta”.

A fordulatot 2022 hozta el: a faluban megnyílt a Tutor Alapítvány Jelenlét Pontja, ahol takarítónőként kezdett dolgozni. Ám a családmentorok felfigyeltek rá, és egyre több gyermekfoglalkozásba vonták be. Támogatója, Csorba Emil munkaerőpiaci mentor ott állt mellette, amikor 2023 nyarán beiratkozott pedagógiai asszisztensi képzésre. Kilépvé a közfoglalkoztatásból gyári munkát vállalt, hétvégenként online tanult. A képzéshez szükséges eszközöket a Máltai Szeretetszolgálat adományaiából kapta.

A tavasz már a helyi iskola katedráján, a 80 órás gyakorlaton érte, a polgármester asszony pedig az idősek otthonába hívta gondozónak. A júniusi budapesti vizsgán Marianna kiváló eredménnyel végzett, 2024-től pedig már a Jelenlét Pont főállású családmentora.

Fodrászollóval alakított jövő

Tatárszentgyörgyön él két fiatalember, Radics Krisztián és Lakatos Márk, akik jó ideje tudják, mit szeretnének elérni az életben. Mindketten segédmunkásként dolgoznak, és bár csak 8 általános iskolai végzettségük van, mindig is vonzotta őket a fodrászat világa.

A 23 éves Krisztián korábban a barátai hatására nem tanult tovább, ám eltökélte, minden erőfeszítésével biztos jövőt épít 3 éves kislányának és feleségének. A 25 éves Márk autodidaktaként eleinte családtagok és barátok haját vágta, később más településekről is érkeztek vendégei.

A fiatalok számára nemcsak a fodrászszakma a cél, hanem saját életük és vállalkozásuk tudatos építése. Közös, saját barber-üzlet nyitását tervezik, amihez a Máltai Szeretetszolgálat és a Baptista Szeretetszolgálat együttműködésében, a helyi Jelenlét Ponton megvalósuló munkaszocializációs program nyújt támogatást mentorálással és képzéssel. „Georgi Zoltánnal, a Máltai Szeretetszolgálat munkaerőpiaci mentorával való találkozás igazi lehetőség volt számunkra. Nemcsak a hajvágást tanultuk meg, hanem azt is, hogyan tudunk felelősen, profin és céltudatosan dolgozni” – mondják a fiatalok. Számukra a 2026 márciusában zárult barber-képzés az életre szóló esélyt jelenti, történetük pedig a kortársaikat is motiválhatja.

Munka, erő, piac

Bármily meglepő is lehet első hallásra, de a rég sorsukra hagyott kiskertek újbóli „felvirágoztatása” jelentheti az első kilépőt a munkanélküliség világából, de legalábbis az ahhoz szükséges képességek fejlesztését segíti az ország legszegényebb térségeiben élőknek. Ezért is a kertgondozás az egyik eleme annak a 2022-től indult, szerteágazó munkaszocializációs projektnek, melyet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat beépített a kormány által 2019-ben újtárra indított Felzárkózó települések (Fete) programba. Az európai uniós támogatásból, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképeségi Eszközének (RRF) keretében megvalósuló RRF-3.2.1-22-2022-00001 számú, Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés, a helyi gazdasági kultúra erősítése című projekt megvalósítása 2022. július 1-jén indult.

A program fő célja volt, hogy a tartós munkanélküliségből fokozatosan a munka és a biztos jövedelem felé vezesse az embereket. Így a felzárkózó településeken élő emberek maguk tapasztalhatják meg, hogy tanulással, kitartással és munkával előbbre juthatnak az életben. Ám ez az egyszerűnek tűnő felismerés a nehéz helyzetű térségekben nem magától értetődő: sokaknak alacsony az iskolai végzettsége vagy még a 8 általános iskolai osztályt sem fejezték be, és sokan vannak, akik még soha nem találtak állást a nyílt munkaerőpiacon. Másoknak az egészségi problémák jelentenek komoly mentális és testi akadályt. Jellemző nehézség az is, hogy e helységekből az átlagosnál nehezebben lehet elérni a térségi foglalkoztatási központokat, miközben az agrárjellegű településeken a gépesítés miatt egyre kevesebb munkaerőre van szükség, legfeljebb csak idényjelleggel, a betakarítási szezonban.

Arra törekedtünk, hogy feltérképezve a kiaknázható helyi erőforrásokat és adottságokat is, munkához segítsük a foglalkoztatásból akár generációkkal korábban kiesett családokat, ezzel önálló keresethez, tervezhető jövőképhez segítsük őket.

Kertek, manufaktúrák, piaci munkaadók

A felzárkózó településeken a szemléletváltásra többféle megoldásokat találunk. Az öngondoskodást segítő Családi kert-program mellett ilyenek a motiváció felkeltését és a tapasztalatszerzést támogató műhelyfoglalkozások, valamint a piaci termelésre alkalmas üzemi környezetben folytatott képzések és foglalkozások.

A program másik fontos része a munkaerőpiaci mentorok szerepvállalása, akik különböző szolgáltatásokkal, szakmai képzésekkel, vállalati együttműködésekkel segítik az álláskeresőket nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedését. Az egyes szolgáltatások egymásra épülnek és az érintettek egyéni képességeihez és érdeklődéséhez illeszkednek, ami alapján egy személy több lehetőséggel is élhetett.

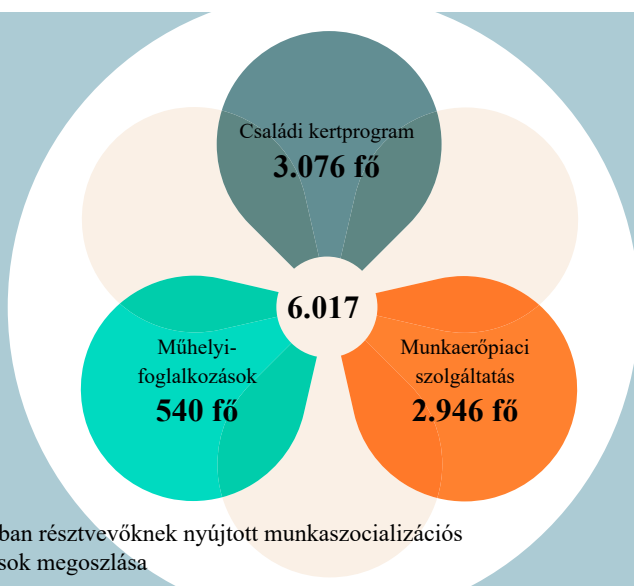
2026. március végéig 6.017 – 16 évesnél idősebb, hátrányos élethelyzetű, munkaképes korú – ember részesült a munkaszocializációs szolgáltatásaink valamelyikében, a program zárásáig pedig terveink szerint ez a szám 7 ezerre fog nőni.

A segítség három alappillérből állt:

- a Családi kert-programban és
- közösségi jellegű műhelyfoglalkozásokon való részvételtől,
- munkaerőpiaci szolgáltatásból, aktív álláskeresőkből.

2022.06.01-2026.03.31.

(Az eddigi résztvevők közül többen kettő, illetve három típusú munkaszocializációs programba is becsatlakoztak.)

A programban résztvevőknek nyújtott munkaszocializációs szolgáltatások megoszlása

Családi kert-program – Motiváció a munkavégzéshez

A Családi kert-program a munkaszocializációs programok „belépő szintje”, erősíti a résztvevők öngondoskodási, rendszeres, önálló munkavégzési képességét, mivel a mezőgazdasági tevékenység kitartó munkát igényel a termékek betakarításáig. A megtermelt zöldségek révén a program hozzájárult a családok egészséges táplálkozásához, kiadásaik csökkentéséhez is: a zöldségek szakmai értékbécslés szerint átlagosan minimum 60 ezer forintos megtakarítást jelenthettek évente a legtöbb résztvevő családnak. A kert-program azonban jóval túlmutat az elfogyasztható hasznon is. Aki részt akar benne venni, az első lépést neki kell megtennie azzal, hogy felássa a kertjét, ezután kísérik tovább a folyamatot a mentoraink, tanácsot, vetőmagot és szükség esetén egyéb segítséget is nyújtva. Mindeközben bizalom épül, erősödik a saját környezetért a felelősségvállalásuk és sikerélményhez jutnak, megerősítést kapnak a résztvevők.

Közösségi célú műhely-foglalkozások – Ahol öröm a gyakorlás

A műhelyfoglalkozásoknak két fő típusa van: a kisipari és a mintakert-foglalkozások. A kisipari jellegű műhelyfoglalkozások jellemzően a Jelenlét Pontokon zajlottak, például a barkácsoláshoz szükséges alapeszközökkel vagy például varrógépekkel, a használatuk alapszintű elsajátításával. Két fő területe a fagegmunkálási, illetve a textilipari, varrodai jellegű tevékenység volt, fókuszban az újrahasznosítással. Ily módon készültek maradék faanyagokból, rétegelt lemezből és leselejtezett raklapokból kerti bútorok, szemét- és kerékpártárolók, ünnepi asztaldíszek, dekorációs eszközök, gyertyatartók. A kidobott farmeranyagok tarpai újrahasznosítása mellett a visszamaradt filcanyagokat is felhasználták a mátraverebélyi varróműhelyekben. Mindkét alapanyagból készültek kézi, oldal- és övtáskák, tolltartók, lakásdekorációk. Más módon is megvalósultak műhelyfoglalkozások a Máltai Manufaktúra Nonprofit Kft. valós piaci céllal működő és hátrányos helyzetűeket is foglalkoztató termelőegységeiben:

élelmiszerfeldolgozó üzemek működnek például Gyulajon, Tiszabón, Tiszaburán, Penészleken, Hernádszentandrason, Oltárcon, valamint textilnyomtatással is foglalkozó varroda Tiszaburán. A piaci szempontból is minőséginek számító egyedi kézműves termékek elkészítése sikerélményt és megbecsülést hoz a műhelyek dolgozóinak, és a készségfejlesztés mellett nagyon erős közösségformáló ereje is van.

A felzárkózó települések műhelyeiben, manufaktúrális üzemeiben készült termékek megtalálhatók a budapesti Fény utcai piacon működő FeteKert Kávézó

és Reggelizőben, valamint a környékbeli Jelenlét Pontok munkáját felvonultató Szécsényi FeteKertben. A programmegvalósító szervezetek által előállított termékek elérhetők kézművesüzletek kínálatában, vásárokon. Az értékesítésükből származó bevételek hozzájárulnak, hogy pénzügyileg fenntarthatók legyenek az elsődlegesen képzési tevékenységet végző közhasznú manufaktúrális üzemek.

A mintakert-foglalkozások a kiskertekben és a Jelenlét Pontok kertjeiben zajlottak, ahol földműveléssel, kertészettel vagy dísznövénytermesztéssel ismerkedhettek

a résztvevők. A főként zöldségfélék termesztéséhez a régiós kertészeink nyújtottak szakmai segítséget, növényfajonként ismertette a vetés/ültetés, a palántanevelés és a zöldségtermesztés csínját-bínját, valamint a kártevők elleni védekezés módjait. A résztvevők megismerték a zöldség-gyümölcsfeldolgozás biztonságos formáit is (például lekvárkészítés, főttétel-alapanyagok előkészítése), melyeket otthon is alkalmazhatnak. A foglalkozásokat sok esetben közös főzéssel zárták, és a háztáji zöldség- és gyümölcsstermesztés ösztönzésének révén az egészséges táplálkozás is előtérbe került.

Munkaerőpiaci szolgáltatások – Segítség az álláshoz jutásban

A munkaerőpiaci szolgáltatások közvetlen célja, hogy minél többen belépjenek a nyílt munkaerőpiacra és ott tartósan bennmaradjanak. Ehhez több mint 100 településen nyújtottak segítséget a munkaerőpiaci mentoraink, akik a kijelölt településeken ügyfél-fogadási rendszert alakítottak ki a Jelenlét Pontokon, szorosan együttműködve a szociális munkatársakkal.

Személyre szóló tanácsadással segítették azokat a hátrányos helyzetű, munkaképes korú lakosokat, akik motivációjuk, képességeik, családi és fizikai hátterük alapján képesek voltak arra, hogy rövid időn belül megállják a helyüket a nyílt munkaerőpiacon is. A mentorok támogatásával 2026 márciusáig összesen 637 mentoráltunknak sikerült munkaszerződéssel elhelyezkednie, közülük 60-an a közfoglalkoztatásból léptek át a nyílt, piaci munka világába.

A mentorok az álláskeresőket egyéni igényeik és motivációjuk alapján vonták be a formális oktatási, képzési programokba, olyan szakmákban, mint például gyógypedagógiai asszisztens, targoncakezelő, fodrász, személy- és vagyonőr, zöldség-gyümölcsfeldolgozó, kisképjárműkezelő, varró, szociális gondozó-ápoló, betegkísérő. A projekt ideje alatt mintegy 1000 ember vett részt 27 különböző típusú képzésen. A végzettek közül többen a tanult szakmájukban tudnak elhelyezkedni. A munkaerőpiaci mentorok segítségével 219-en tudtak egyéb, nem a projektből közvetlenül finanszírozott képzésben részt venni, ilyen volt például az általános iskolai felzárkóztató, valamint a dobbantó jellegű, a szak- és az érettségire felkészítő képzés.

A mentorok vállalati kapcsolattartással is segítették az elhelyezkedést. Felkerestek munkaadókat, munkaerőközvetítő cégeket, melyeknek a nehéz helyzetből érkező emberek sajátos foglalkoztatási hátteréről nyújtott tanácsadást elhelyezésük érdekében. Az együttműködés során csaknem 700 szervezettel vették fel a kapcsolatot régiós és országos szinten, és nagyjából 100 munkáltatónál tudták az érintett álláskeresőket elhelyezni.

PROJEKTADATOK:

Projekt címe, azonosító száma: Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés, a helyi gazdasági kultúra erősítése (RRF-3.2.1-22-2022-00001)

Kedvezményezett: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Alapítvány

Megvalósítás helyszíne: a Felzárkózó települések programban résztvevő települések

A projekt támogatási összege: 10.775.739.948 Ft

A támogatás mértéke: 100%

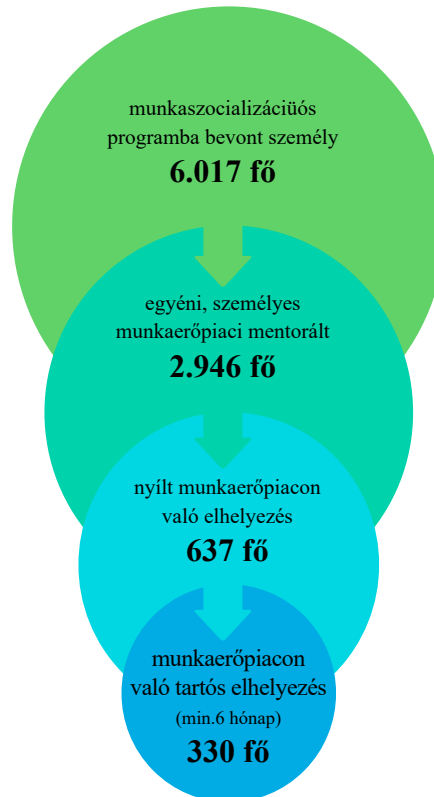
A projekt megvalósításának kezdete: 2022.07.01.

A projekt tervezett befejezési dátuma: 2026.06.30.

A projektben résztvevő partnerek: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület, Máltai Manufaktúra Nonprofit Kft., valamint nyílt pályázati felhívás útján további 10 bevont programmegvalósító szervezet.

Támogatja: Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz

A munkaerőpiaci szolgáltatásban részesült személyek eredményei (2022.06.01.-2026.03.31.)

A mentoraink a munkahelyen való tartós bennmaradást is nyomon követték, mivel a tapasztalatok azt mutatják, nem elég valakit elhelyezni, az után is folyamatosan segíteni kell, hogy az állását akarja és tudja is megtartani. 2026 márciusáig 330 ember volt az, aki legalább 6 hónapig foglalkoztatásban volt.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat mellett pályázat, útján több szervezet is megvalósított Családi kert-programot, kisipari vagy kertészeti műhelyfoglalkozásokat, így a Katolikus Karitász – Caritas Hungarica, a Magyar Vöröskereszt Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Szervezete, a Dél-borsodi Romák Integrációját Elősegítő Közhasznú Egyesület, a Régió Fejlesztéséért Alapítvány, a Don Bosco Szalézi Társasága, a Regionális Civil Központ Alapítvány, a Vöröskereszt Baranya Vármegyei Szervezete, a Bhim Rao Egyesület, a Magyar Református Szeretetszolgálat és a Baptista Szeretetszolgálat.